

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX Kaina 30 c.

PENKTADIENIS — FRIDAY, VASARIS — FEBRUARY 28, 1986

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Nr. 41

Demokratija ar diskriminacija?

Kauno medicinos instituto filosofijos ir mokslinio komunizmo katedros vedėjas doc. A. Leonavičius 1983 vasario 11 d. „Kauno tiesoje“ rašo, jog „Religijos esmė ir egzistavimas nesuderinami nei su brandaus socializmo sąlygomis, nei su socialistiniu gyvenimo būdu“.

Idomu, kokiam „gyvenimo būdui“ parašyta TSRS Konstitucija, kur 52 str. parašyta, kad „kiekvienas TSRS pilietis turi teisę išpažinti bet kurią religiją arba neįpažinti jokios?“. Ar doc. A. Leonavičius čia išreiškė oficialią Kremliaus valdovų, ar savo subjektyvią nuomonę? Ar jis taip kalba iš didžiulės neapykantos religijai ir tikintiesiems, ar, paprasčiausiai, „del trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto?“

Dar labiau nustebęs A. Leonavičius, jog „tebėra religingų žmonių tarp aukštos kvalifikacijos specialistų“, Jam keista, kad „išimokslinę žmonės, studijavę ne vien gamtos, technikos, visuomenės mokslus, bet ir mokslinio ateizmo pagrindus, idealistiškai aiškina visuomenės gyvenimo reikšinius“. Matyt, mokslinio ateizmo argumentai nelabai argumentuoti, kad net saviems nebeįėjusia įrodyti religijos žalos. Todėl A. Leonavičius toliau skundžiasi, kad „dar per anksti į religiją nekreipti dėmesio, neteisinga manyti, kad vien socialinė raida, vien mokslo pažanga savaime panaikins religiją“.

A. Leonavičius, matyt, norėtų kitokiais būdais ir priemonėmis sugrąžinti religiją, nes aiškina, kad „ateistinio auklėjimo paskirtis — ruošti studentą gyvenimui, išmokyti jį būti ne abejingų, pasyviu stebėtoju, o aktyviu kovotoju“; turėtume visuomeninėje veikloje diferencijuoti, kur ateistas — kovingas bedievis, o kur vien

netikintis žmogus. Kažin ar netų kovingųjų ateistų veiksmingi metodai, — tai apiplėšti ir nužudyti kunigai, išniekintos bažnyčios, „kiaulių marai“ Šiluvos atlaidų metu, Kryžių bei Pasruojės Panų kalno nusiaušimai ir daugybė panašių represinių aktų?

Tačiau kaip išugdyti tuos kovingus ateistus, jeigu, pasak A. Leonavičiaus, dar daug studentų yra religingi, nemaža dalis dar švenčia religines šventes, „o visuomeninėje veikloje galėtų dalyvauti dar 78.4% dabar dar nelabai aktyvių studentų, kurie yra nusiablyje visuomeninėje veikloje. Taigi, matome, kad religija, tai ne vien tamsių, gyvenimo užguitų, prietaringų žmonių reikalas. Dabartiniai jaunieji mokslininkai ir studentai jau socialistinio gyvenimo būdo produktas. Jiems negalima primesti buržuazinės praeities poveikio, nes jie nuo lopšelių darželių ligi aukštųjų mokyklų auklėti marksistiškai leninistine ateizmo dvasia.“

Prisipažinkite, draugai ateistai, kad jūs visi „moksliniai izmai“ — seniai susibankrutavę, kad peršate ir ginatė seniai jau sukritikuotas ir paties gyvenimo atmes-tas tiesas. Šiandieninis dorasis jaunimas ir pats sugeba atskirti tikrą tiesą nuo jūsų rimbu brukamos tiesos, draudimą žudyti negimusią gyvybę nuo jūsų „šeimos planavimo“, blaivybės veiklą nuo jūsų popierinių priemonių prieš alkoholiizmą, tvirtą ir padorią šeimą nuo „vienišų motinų“ privilegijuotos padėties.

Iš vienos pusės skelbiama — „Žmogus žmogui — bičiulis, draugas, brolis“, iš kitos — neapykanta ne tik priešui, bet ir kitaip galvojančiam; skelbiama „Viskas žmogui, viskas žmogaus gerovei“, o paneigiamos tam žmogui net pagrindinės teisės, net labdaringa veikla.

Tai kaip visa tai pavadinti: demokratija ar diskriminacija? A. Viržinis „Aušra“ Nr. 36(76)

Ok. Lietuvoje mirė kun. Vincas Dumčius

Vasario 7 d. mirė Veiverių, Vilkaviškio vyskupijoje, altaris-tas, jubilias kun. Vincas Dumčius. Velionis buvo seniausias Lietuvos kunigas. Vasario 28 d. būtų sulaukęs šimto metų amžiaus. Gimęs 1886 metais. Kunigu įšventintas 1909 m. Prieš dvejuis metais atšventė kunigystės 75 metų jubiliejų. Šimtmetis kunigas Vincas Dumčius palaidotas Veiveriuose antradienį, vasario 11 d., 12 val. Mūsų žiniomis, tai jau šeštas šimmet Lietuvoje ir antras Vilkaviškio vyskupijoje miręs kunigas.

Nauja Filipinų vyriausybė

Manila. — Naujoji Filipinų prezidentė paskelbė 17 ministrų kabinetą, kuris sudarytas iš įvairių opozicijos veikėjų. Keili ministrai yra Marcos laikais buvę kalėjimuose. Ministrų pirmininku ir užsienio reikalų ministru tapo viceprezidentas Salvador Laurel. Gynybos ministru liko tas pats, buvęs ilgametis Marcos rėmėjas, Juan Enrile, kuris, pasitraukęs iš Marcos vyriausybės, padėjo opozicijai perimti valdžią. Jis kariuo-

menėje turįs pasitikėjimą ir tarp Marcos šalininkų, ir tarp opozicijos karininkų.

Naujoji vyriausybė prašė piliečių kantrybės ir supratimo. Reikės laiko žaidžiams užgydyti ir praėitį užmiršti, pasakė prezidentė. Vyriausybė net neturi rašomųjų mašinėlių, pasakė prezidentūros ryšininkas. Aquino paskelbė, kad ji negyvens labai ištaiginguose prezidento rūmuose. Jie bus palikti tik iškilmingoms ceremonijoms, užsienio svečiams priimti.

Aquino padėjo kariuomenės vadams už suteiktą paramą. Gen Ramos, buvęs štabo viršininko pavaduotojas, tapo nauju viršininku.

Buvęs Filipinų darbo ministeris Blas Ople, kuris perversmo metu buvo Amerikoje, pareiškė, kad Filipinams reikės turėti ir opoziciją, kuri susidės iš Marcos politinės partijos. Jis pasiūlė tos opozicijos vadu. Jo nuomone, dabartinė valdžios koalicija, kurioje yra gynybos ministras Enrile, ilgai neišilaikys. Filipinams reikės kelių partijų sistemoms. Enrile negalės būti ir Aquino, ir Marcos rėmėjas, pasakė Ople.

— Izraelio ambasadorius Ispanijoje įteikė savo kredencialus karaliui Juan Carlos. Diplomatiniai santykiai buvo užmezgti prieš mėnesį.

Buvusioji Filipinų „pirmoji lady“ Imelda Marcos, nauja tremtinė, atvyko į Havajus su vienu iš savo vaikų rankose. Havajų gubernatorių sutiko svečius su geliiu vainikais.

Filipinams reiks nemažos paramos

Washingtonas. — Įvykiai Filipinuose, prezidento Marcos nuvertimas sukėlė seniai JAV Kongrese matytą vieningumą ir solidarumą. Net sen. Ed. Kennedy pareiškė, jog didelių nuopelnų dėl Marcos nuvertimo turi prezidentas Reaganas, užėmęs teisingą poziciją. Atstovų Rūmų daugumos vadas Jim Wright irgi pagyrė vyriausybę ir pridėjo, kad Kongresas palankiai pažūrėtų, jei administracija pareikalautų Filipinams didesnės ekonominės paramos.

Šiais finansiniais metais parama Filipinams siekia 240 mil. dol. Ateinančioms metams prez. Reaganas jau reikalavo 233 mil. dol. ir prašė pakelti karinės paramos sumą iš 54,7 mil. dol. iki 102,8 mil. dol. Neabejojama, kad Filipinams parama bus reikalinga, ji jos prašys ir gaus.

Užsienio, daugiausia Amerikos bankininkai, irgi lengviau atsikvėpė po valdžios pasikeitimo, nes Filipinų vyriausybė skolinga bankams 25 bil. dol. Centrinio banko užsienio valiutos atsargos visai sumažėjo, biznio bendrovių investicijos sustojo, visiems laukiant piktų susikirtimų tarp vyriausybės ir opozicijos. Dabar investicijoms klimatas pagerėjo. Naujoji vyriausybė dar prieš rinkimus žadėjo panaikinti buvusios valdžios įsteigtus monopolius kakavai, cukrui, koki riestutams ir kitiems žemės ūkio gaminiams.

Pagerėjęs finansų ir ekonomikos tvarkymas paskatintų ne tik užsienio kapitalo plaukimą, bet paskatintų ir vietinius biznierių imtis naujų planų ir sustabdytų kapitalo plaukimą į užsienį. Filipinuose nedirbančių ar dirbančių trumpą laiką yra apie 25 mil. Ekonominė suirutė nemažai prisidėjo prie Marcos sunku-

mų. Teks pagerinti valstybės turtų paskirstymą. Paskutiniu metu šalia milijonierių buvo milijonai badaujančių. Prisidėjo prastas administravimas, turtuolių gobšumas, milijonierių neįjautrumas savo tautiečių skurdui.

Komentatoriai nurodo, kad vyriausybės didelė klaida buvo senatoriaus Aquino likvidavimas. Iš paprasto Marcos kritiko, vidutinio lygio politiko, Aquino tapo kankiniu, visų tautos problemų ir troškimo simboliu. Jo vardas padėjo opozicijai sumobilizuoti plačias tautos mases į žygį, kuris pakeitė režimą. Gyvas likęs, Aquino niekad nebūtų tiek pakenkęs prezidentui Marcos, kiek pakenkė nužudytas Manilos atentate.

Marcos Havajuose

Washingtonas. — Prezidentas Reaganas pasiūlė sveikinimo pareiškimą naujai Filipinų prezidentei C. Aquino. Tą pačią dieną jis nusiuntė raštą ir pasitraukusiam prezidentui Marcos, pagirdamas jį už teisingą, drąsų ir nelengvą sprendimą pasitraukti.

Ferdinand Marcos atvyko su šeima ir su buvusiu Filipinų kariuomenės štabo viršininku gen. Ver j Honolulu, kur jis dažnai lankydavosi ir turi daug draugų. Jį pasitiko Havajų gubernatorių Georg Ariyoshi. Havajuose gyvena apie 150,000 filipiniečių, kurie buvusį Filipinų diktatorių pasitiko nuosakiai. Dar nežinia, kiek ilgai Marcos šeima pasiliks Havajuose.

— Sovietų Sąjungoj iš pareigų atleistas sunkiosios pramonės statybos ministras Nikolai Goldin. Jo vieton paskirtas Sergei Basilov.

Prezidentas prašo stiprinti gynybą

Washingtonas. — Prezidentas Reaganas trečiadienį pasakė kalbą į tautą per didžiąsias televizijos stotis. Jis prašė visuomenės palaikyti jo prašomas gynybos reikalavimus, nes atsirado žmonių, kurie nebeturi užbaigti Amerikos stiprinimo uždavinių. Prezidentas pabrėžė, kad „mūsų priešas — sovietai, kaip mes žinome iš patirties, gerbia tik tautas, kurios derasi iš jėgos pozicijų“.

Prezidentas nurodė, kad Amerika trokšta taikos, tikros taikos. Jis niekad neprašytų tokių dalykų, kurių nereikia, tačiau dabar jam reikalinga visų parama. Nežiūrint didelių išlaidų ginklams, dar liko sovietų persvara ginklų srityje. Sovietai turi daugiau kovos lėktuvų, dusyk daugiau povandeninių laivų, penkis kart daugiau tankų ir net 11 kart daugiau artilerijos pabūklų. Kai kurie sako, kad mūsų dialogas su sovietais reiškia, kad galima gynybą apeisti. Tai labai toli nuo tiesos. Tik mūsų ginklavimasis sudarė klimata, kuriame rimtos derybos gali prasidėti, pasakė prezidentas.

Padėtis Afganistane

New Yorkas. — Jungtinių Tautų raportas apie žmogaus teisių padėtį Afganistane kaltina sovietų karinę okupaciją vadovybę žiaurumu afganų civilių atveju. Įvairios minos, keršto veiksmai prieš kaimus, masiniai bombardavimai, klasingai žaislų ar pinigų pavidalu išmėtomi sprogmenys, bombos, kurios sprogdta daug vėliau po jų išmetimo, nužudė pernai Afganistane 35,000 civilių, sakoma raporte. Tai priešinga moralės taisyklems. Kartą šešiolika senyvo amžiaus afganų buvo gyvi išmesti iš helikopterų.

Jungtinių Tautų sekretoriaus pavaduotojas D. Cordova atneinančią savaitę vėl vyks į Pakistaną, Iraną ir Afganistaną derėtis dėl konflikto užbaigimo, dėl pagėlių sugrąžinimo. Netiesioginės derybos vyks Ženevoje.

Afganistano laisvės kovotojai pačiuo 30 sovietų kariuomenės — parašutininku, kai jie netyčia nusileido į partizanų valdomą vietovę. Manoma, kad belaisviai bus sušaudyti.

Riaušės Egipte

Kairas. — Egipte įvyko susirėmimų tarp reguliarių kariuomenės ir pusiau karinės policijos, kurios daliniai puolė viešbučius netoli didžiųjų piramidžių. Sostinėje Kaire paskelbta komendantų valanda, įvyko nepaprastasis ministrų posėdis. Neramumai kilo ir kituose miestuose. Stebėtojai sako, kad sukilimai prasidėjo, kai valdžia paskelbė karinės tarnybos prailginimą iš 3 iki 4 metų. Prisidėjo ir musulmonų fundamentalistų veikla. Vis daugiau egiptiečių išeina prieš valdžios politiką Izraelio atžvilgiu. Daug egiptiečių mano, kad prezidentas Mubarakas susijęs su Amerika ir veda Amerikos diktuojamą kursą.

Riaušėse keli viešbučiai buvo išplėsti ir sudeginti, tas dar daugiau pakenkė turizmui, iš kurio Egiptas uždirba daug lėšų. Kariuomenė saugo

Klausimai dėl OSI panaudotų metodų

Toronto. — Kaip buvo rašyta, Kanados kroatų kilmės žmonės labai piktai sutiko žinią, kad iš JAV į Jugoslaviją buvo išduotas Andrija Artukovic, 86 metų, beveik apakęs, įvairių ligų kankinamas senelis. „Christian Science Monitor“ apie šią ekstradiciją vasario 25 d. rašo, kad keliama klausimai apie šio išdavimo metodus. Artukovic perdavimas buvo greitas ir slaptas, net nežinant jo advokatams ar šeimai, rašo Warren Richey. Žinia apie Artukovic išvežimą buvo su džiaugsmu sutikta teisingumo departamento specialiuoju investigacijų įstaigoje (OSI) ir sutikta su nenoru patikėti kroatų egzilų bendruomenėje.

Straipsnio autorius straipsnį pavadinęs: „Methods questioned in war-crimes extradition. Attorneys say US orchestrated procedures with Yugoslavia“.

W. Richey rašo, kad federaliniai prokurorai paskelbė, jog Artukovic buvo aukščiausio rango nacių karo nusikaltėlis, gyvenęs JAV. Jugoslavija pagrindė savo pristatytus kaltinimus prieš buvusį Kroatijos ministrą vieno kroatų valdžios šoferio Ardio Vairo liudijimais. Jis, kaip šoferis, buvęs liudininkas Artukovic išvėlimo į daugybę civilių nužudymo veiksmy. Kaip pasakė kaltinamojo advokatai Gary Fleischman ir Ronald Bonaparte, tie kaltinimai niekad nebuvo įrodyti jokiam teisme. Jų klientas buvęs OSI taikiny per aštuonerius metus.

Kroatų informacijos Los Angeles centro vedėjas Petar Kadielovic pasakė, jog kroatai įsitikinę, kad Artukovic nekaltas ir čia buvo grynai politinis sąmokslas. Buvusi kongreso narė Elizabeth Holtzman, dabartinė Brooklyn distrikto prokurorė paskelbė spaudos pareiškimą, kuriame sako: „Tai yra gera žinia. Aš dirbau dėl jo ištrėtimo iš Amerikos jau nuo 1974 m.“

Toliau autorius rašo, kad Artukovicui tie nacių karo kaltinimai nebuvo naujiena. Dar 1940 ir 50 dešimtmetyje jis kovojo prieš bandymus jį išduoti Jugoslavijai ir deportuoti iš JAV. Jis įrodinėjo, kad jam metami kaltinimai yra komunistinės valdžios Jugoslavijoje prasimanymai, bandant jį diskredituoti už jo antikomunistinę veiklą. JAV teismas 1959 m. nusprendė, kad nėra pakankamai įrodymų sujungti kaltinamąjį su daugybe jam primestų kaltinimų. Ši byla buvo atnaujinta 1977 m. atsidavusių amerikiečių nacių medžiotų, rašo Richey. Jo advokatai tvirtina, kad OSI veikėjams, atrodo, buvo svarbiau Artukovic ištrėmti, negu nustatyti tiesą. Ronald Bonaparte sako, kad kada OSI pamatė, kad reikės įrodyti Artukovic dalyvavimą karo nusikaltimuose, jie pakeitė taktiką. Buvo sulaukytos pastangos jį deportuoti, OSI valdininkai ėmėsi niekad negirdėto žingsnio. Jie prašė Jugoslavijos vyriausybės

parašyti ekstradicijos reikalavimą. Taip padaryta todėl, kad įrodymų reikalavimai ekstradicijos byloje yra daug lengvesni, negu JAV deportavimo byloje. Užsienio vyriausybė turi sudaryti „stiprių įtarimų“ kaltinimus, o deportavimo bylos turi būti daugiausia pagrįstos stipriais įrodymais.

OSI direktorius Sher pakartotinai paneigė, kad JAV pareigūnai prašė jugoslavų atnaujinti bylą. Jis pripažino, kad kontaktų su Jugoslavija buvo, tačiau jie visi buvę teisėti.

Autorius rašo, kad pernai Jugoslavijoje išleista knyga teigia, jog JAV teisingumo departamento valdininkai 1983 m. liepos mėn. atvyko į Belgradą ir pabrėžė, jog teisingumo departamentas norėtų atnaujinti Artukovic ekstradicijos bylą. Autorius dr. Gorko Prodanic tvirtina, kad Amerikos ministerijos atstovai siūlė jugoslavams įteikti naują Artukovic išdavimo reikalavimą. Minėtas Prodanic buvo Jugoslavijos teisingumo ir administravimo reikalų sekretorius. Jis rašo, kad OSI atstovai pasiūlė specialistus iš teisingumo departamento, kurie padėtų suredaguoti naują ekstradicijos reikalavimą, ir taip pat padėtų parinkti kaltinamuosius įrodymus, kurie tiktų Amerikos teismų kriterijams ir praktikai.

Advokatas Fleischman pasakė autoriui, kad jo ruošiamai apeliacijos prašymai Devintajam Apeliaciniam teismui pavirto niekais, nes jis sužinojęs iš AP žinių agentūros reporterio, kad jo klientas Artukovic jau Jugoslavijoje. Aš niekad nieko panašaus nesu matau per 26 metus savo civilinių teisių praktikos, pasakė Fleischman, pats anksčiau buvęs federalinis prokuroras. Jis pridėjo, kad Jugoslavijos pristatytą kaltinamoji medžiaga yra neteisinga ir perdėta, tačiau jis niekad neturėjo progos patikrinti tų kaltinimų Amerikos teismuose.

Teisingumo departamento tarptautinių reikalų direktorius Murray Stein paaiškino reporteriui: „Mes niekad nekeikiame priekaitų dėl jų dokumentų ir jie nekeliama — dėl mūsų. Mes pagal ekstradicijos sutartį privalome priimti jų dokumentus. Juk negalima turėti santykius su vyriausybe, kuriomis nepasitikima“, pasakė M. Stein. JAV pareigūnai išreiškė viltį, kad Artukovic turės teisingą teismą. Kaltinamojo ir Jugoslavijai išduoto Artukovic sūnus Radoslav pasakė žiną, kad tai bus parodomasis, patetiškas teismo žaidimas. Aš visai neabejoju, kad jie pripažins mano tėvą kaltu, pasakė sūnus.

KALENDORIUS

Vasario 28 d.: Rufinas, Antonia, Vilgaldas, Alma. Kovo 1 d.: Albinas, Antanina, Tulgaldas, Rusnė.

ORAS

Saulė teka 6:29, leidžiasi 5:38.

Debesuota, su pragiedruliais, temperatūra dieną 30 l., naktį 15 l.

Daugiau apie mūsų kalbą Jungtinėse Tautose!

Maziaus kalbų, daugiau darbų! Tai dažnai girdimas posakis. Taip pat: žodžiai pigūs. Arba: tai tik gražūs žodžiai.

Kita vertus, sakome, kad žodis — galingas ir stebuklingas. Savąjį, lietuvišką žodį net šventu vadiname. Dažnai minime „aukso žodį“.

Tad kur teisybė?

O gal tai priklauso nuo atvejo?

Užvakar gavome pranešimą kad Amerikos pabaltiečių laisvės lygos (Baltic American Freedom League, BAFL) metinės konferencijos bankete kovo 22 d. Los Angeles pagrindinė kalbą pasakys Vernon A. Walters, JAV ambasadorius Jungtinėms Tautos.

Tai džiugi žinia. Sveikiname Laisvės lygos vadovus už sugebėjimą prisitraukti tokio rango JAV vyriausybės pareigūnų. Jungtinių Tautų ambasadoriaus, berods, dar nėra karto nesame turėję savo renginį nei kaip svečio, nei tuo labiau kaip aktyvaus dalyvio, įsipareigojusio mūsų sukvietimai publikai atplinti bent pusę valandos paskaitą.

O Jungtinės Tautos — ką gi, mums, pabaltiečiams, „jautri vieta“? Kiek sykių esame bėdėsi į jų sąžinę, reikalaujami ir maldavami, kad jos imtųsi iniciatyvos likviduoti gėdingą Lietuvos, Latvijos bei Estijos okupaciją, tiek sykių turėjome skaudžiai nusivilti. Tačiau gal čia reiktų kaltinti ne tik patią Jungtinių Tautų organizaciją, kiek ją sudarančias valstybes, tarp kurių, manytume, yra ir kelias tokių, kurias esame pratę vadinti savo „draugais“.

Tačiau iki šiol ne vienas iš jų nėra teikęs Pabaltijo klausimai įkelti į jokią Jungtinių Tautų „darbotvarkę“. Daugiu daugiau išsikovojome tai, kad reikartais — anksčiau kas porą metų, dabar gal jau ir kasmet — kurios nors mums „draugiškos“ valstybės (paprastai JAV) atstovas prisimena mūsų kokio nors Jungtinių Tautų posėdžio metu pasakytą savo kalbą... Žodžiu, leiskite ir susilaikiam — vieno kito gero žodžio...

Taip ir sugrįžtam prie tos žodžių problemos. Gražu, kai suskamba Lietuvos, Latvijos, Estijos vardas, bet ar to mums užtenka? Ne, ne užtenka, bet ar tik dėl to, kad „žodžio“ neseka „veiksmas“? Realistiškai kalbant, kokio veiksmo mes iš Jungtinių Tautų galime tikėtis? Juk jos — bejėgės. Net ir menkų problemų nesugeba išspręsti, o kai jau pasijudina, tai dažniausiai ne Vakarų (ir ne pavergtųjų) naudai.

Tai ką daryti? Pasigandinėti „gražiais žodžiais“? Ne! Reikia... reikalauti jų daugiau! Ko, ar gražių žodžių? Taip, tik žodžių!

Žodis — galingas, jeigu... jis galingas ir tariamas. Ligi šiol tiek gražūs žodžiai mūsų nepatenkindavo, kadangi jie būdavo tokie silpni ir reti. Kas gi kreipia dėmesio į tai, kas pasakoma tik kartą ar porą per metus? Bet jeigu, pvz., JAV vyriausybės pareigūnai tiek Jungtinėse Tautose, tiek kituose viešuose forumuose Pabaltijo valstybių laisvės būtų prisimintų ne „progai pasitaikius“, o kiekvieną savaitę, per istikus metus, penkmečius ir dešimtmėčius, — visai kitaip pasijustumė!

Prezidentas Reaganas dažnai (o per savo atstovus beveik ir kasdien) kelia reikalą padėti Nikaraguos laisvės kovotojams. To paties prašome ir mes, pabaltiečiai. Ne to paties, o žymiai mažiau: mes neprasome nei ginklų, nei pinigų, tik moralinės paramos, tik gero, mus užtariančio žodžio. Bet prašome jo žymiai dažniau: ne

KOVA UŽ LAISVĘ DABAR IR SENIAU

Ištrauka iš dr. V. Dambrovos kalbos, pasakytos politinėse studijose Los Angeles vasario 2 d.

Vasario 16-sios akto vertia mus labiau susimąstyti negu džiugauti. Jis kiekvieną lietuvių įpareigoja dabartiniu metu atiduoti duoklę tautai, įsi- jungiant į jos laisvinimo darbus.

Kiekvienas mūsų esame pašauktas kovai, o ne riebiam gyvenimui Vakarų laisvėje. Teisingai Vasario 16-sios akto signataras prof. Steponas Kairys pastebėjo, kad „Vasario 16-tosios minėjimai turi būti mums ne tautinio parado šventė, bet trimito garsas, šaukiąs pasiruošti gal jau lemiamai kovai“.

Vasario 16-toji Tėvynėje

Pogrindžio „Aušra“ sako, kad okupuotoje Lietuvoje Nepriklausomybės šventė nėra koks iškilmingas laisvos Lietuvos „vardinių“ minėjimas, o „paslapčiomis suorganizuotos moksleivių, studentų suiegos, atviresni, drąsesni tiesos žodžiai, ugdantys susipratimą, atsparumą ir šviesesnių laikų viltį, uždegantys kovai už didžiuosius tautos idealus“.

Prieš penkerius metus mus pasiekė ir giliai sužadino jaunimo Vasario 16-sios atsisaukimas iš Vilniaus: „Tėvynės Lietuvos valstybinė nepriklausomybė gyva mūsų širdyse. Lietuvos laisvės idėja dega mūsų protai! Mūsų pusėje tiesa, moralinis, dvasinis pranašumas. Mums artimi ir brangūs... Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento Ronaldo Reagano inauguracinėje kalboje pacituoti pirmame pasauliniame karo žuvusių Amerikos karių žodžiai: „Aš turiu gyvenyti, kovoti, dirbti taip, tartum nuo manęs vieninteli priklausytų tėvynės likimas“.

Tebūnie mums Vasario 16-ji vėliava, po kuria vieninteli stojame į naują laisvės žygių už laisvę, už Lietuvos nepriklausomybę“.

Sveikindamas viso pasaulio lietuvius iš Vilniaus, Lietuvos jaunimas mus ragina į naują laisvės žygi. Ar mes galime juos apvilti, kada ir mūsų tremties tautinio gyvenimo svarbiausias tikslas šiuo metu yra Lietuvai politinės laisvės atgavimas? Žinoma, kad ne galime. Todėl šia mums svarbiausia Vasario 16 metinė proga turime patikrinti savo laikyseną užsitęsusių tautos vergijos akivaizdoje, kritiškai vertinti tautiečių

nuotaikas ir jų moralinį stovį. Mes privalome realiau numatyti pavojus, kurie labiausiai mums gresia ir pasirinkti uždavinius, kurie visų pirma yra spręstini ir atkintini. Tauta nežus, jei kovos, ir mes, laisvieji, jos kovą paremsime.

Paskaitę „Kroniką“, „Aušrą“ ir kitą Lietuvos pogrindžio spaudą, atgyjame ir kupini naujos energijos įsi- jungdami į šventą darbą Lietuvai. Vieni kitus padrąsina- me, ieškodami naujų priemonių, kaip kelti ir testuoti Lietuvos valstybę, kad laisvė Lietuvai būtų laimėta.

Rezistencija carų laikais

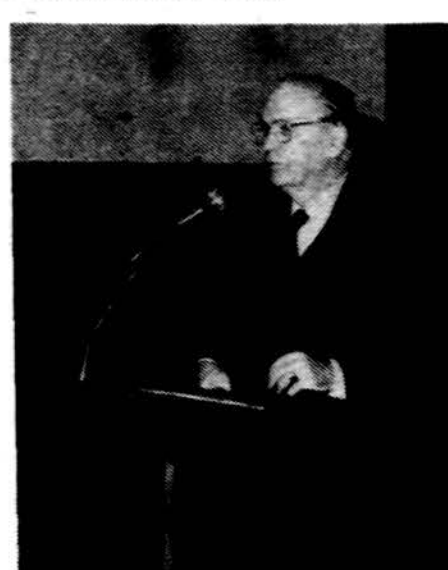
Kyla klausimas, koks yra mūsų, tremties lietuvių, bendras tautinis ir moralinis stovis? Ar jis yra geresnis, pranašesnis už, sakysime, lietuvių nusistatymą ir laikyseną, carų priešpados laikais, — prieš šimtą metų, vos užsimezgus lietuvių tautinio atgimimo pumpurui? Kuo mūsų tremtinių, išlavintų ir praturtintų, masė skiriasi nuo ano meto inteligentijos tautiški buntančioje, bet pavergtoje Lietuvoje?

Atsakymą nesunku rasti. Leiskite pacituoti kelias įdomias ištraukas:

„Atrodo, kad kiekvienam lietuviui inteligentui turėtų rūpėti vieši jo tėvynės reikalai, ypač remiami išlikimo instinktu; atrodo, negalėtum leisti priartėti minčiai, kad inteligentų tarpe būtų atsilaimėjęs širdžių, matant taip skriaudžiamą motiną tėvynę, atrodo, kad inteligentų aukos gelbėti tautybei turėtų plaukti be galo. Tačiau to viso nemažai“.

Išskyrus labai mažą skaičių mūsų inteligentų, tikrai besiveržiančių savo tėvynės reikalais, kurie nesigali nei darbo, nei paskutinio skatiko jos labui, — visi kiti „inteligentai“ lyg ledais apsikrovę savo krūtines, idant kartais, atsiminus Lietuvą, nesuplaktų juos širdys; o jei reikartais ir kas ją atsimena ir primeta skatiką jos „labui“, tai tik su tokia sąlyga, kad jam už tai lyg turėjom būti atlyginti“.

Ar ne mūsų laikų tremties realybės iškarpa? O tie žodžiai buvo tarti Vinco Kudirkos ano meto inteligentams šeštame „Varpo“ numeryje prieš... 95-rius metus, kada caras norėjo,

Dr. Vytautas Dambrova, specialiai atvykęs iš Caracas, Venesuela, į politines studijas Los Angeles, vasario 2 d. skaitė paskaitą „Tikroji Nepriklausomybės šventės prasmė tremtyje“.

kad Lietuva būtų ir tamsi, ir juoda.

Kudirka kalba apie ano meto inteligentus aukotojus tautos reikalams. Jis juos pašiepia, nes numestas skatikas dažnai buvo autorekamos sąlyga. Kaip Kudirka sako, „duoda, kad jam už tai būtų atlyginta“. O kiek gi mes aukojame, sotūs, turtingi ir laisvi? Dar geresnis klausimas: kai aukojame, kam aukojame? Ar, padėję ranką ant širdies, aukojame tai organizacijai ar kolektyvui, kuris realiai dirba tėvyni naudingiausią darbą?

Kalba ir spauda Kudirkos laikais

Vincas Kudirka prieš 95 metus kalbėjo kaip aiškia- regys. Pasirodo, kad masė, įskaitant ir šveisuomenę, tiek anais laikais, tiek ir dabartyje iš to paties molio lipdyta. Tik mūsų kaltė daug sunkes- nė, nes gyvenome laisvoje ir nepriklausomoje Lietuvoje, patyrėme laisvės palaimą, paragavome ar įgijome mokslo, išgyvenome tremties skausmą, bet išvengėme vergi- jos ar net mirštinę, turėjome sąlygas savo vaikus be valdžios prievartos laisvai auklėti ir moksintti. Taip, mūsų kaltė daug didesnė.

Be dar grįžkime prie Kudirkos „Varpo“:

„Jeigu inteligentai, susi- rinkę, meta lietuvių kalbą ir pradeda tarp savęs kalbėti kinietiškai, idant parodytu, kad yra „mokyti“ ir „kitokė- ni“ už prastus žmones, tai ko norėti iš mažų vaikų, kurie dar

negali savęs tvarkyti ir iš paikumo geidžia pasirodyti, ką jie moka? Ką norėti iš tėvų, kuriems juk svarbu matyti, kad jų vaikeliai „kitokėsi“ ir gali apsieiti be lietuvių kalbos?“

Ar mums netinka Kudirkos šaipti kritika, žodis į žodį? Viena Venezuelos lietuvių jaunimo kongrese Argentinoje skundėsi, jog esama lietu- vių motinų, kurios viešai sako: „Kam gaišti laiką su tais, kurie išsvijoję nieko negali ir nieko nereikia“. Sakė, kad motinos, kurios pačios mažai išspaniškai moka, net draudžia vaikams kalbėti lietu- viškai. Štai koks motinos prie varpstelio su vaiku ant kelių ir elementoriu rankoje liki- mas!

Žinau atvejį, kad vienoje šeimoje tėvui stojus už vaikų mokymą lietuvių kalbos, šioje šeimoje tuo metu besilankęs šviesus lietuvis kunigas, galbūt pataikaudamas moti- nai, pritarė, kad gal iš tikro nesą reikalo iškart dviem kalbom varginti.

Tai tokie dalykai darosi su mūsų inteligentais, ponai bajorai.

Dar viena vinjetė iš Kudirkos „Varpo“ šešto numerio: „Sutinki vieną inteligentą ir, bekalbant ir apie šį, ir apie tą, primeni jam Lietuvą, lietu- viškus laikraščius... Išgirdęs tuos taip „naujus“ jo ausiai žodžius, išpučia akis ir nusi- stebi daugiau, negu kad išsvytų Antikristo kakalį (krosnį)... Apie juo rūpesti lietuvybė nėra ko kalbėti. Teisybė — rūpini- masis tėvynės reikalais kar- tais neleidžia saldžiai išsimie- goti, skaniai pavalgyti ir smagiai virškinti. Tai nenustabu, jei kai kurie „inteligentai“ šalinasi to rūpestio“.

Pasakykite, ar mūsų padė- tis geresnė, kaip kone prieš šimtą metų? Kokie yra mūsų laikraščių tiražai? Kiek mes perkame lietuviškų knygų? Ar kitomis kalbomis išleistas knygas dovanojame kitatau- čiams supažindinti juos su Lietuvos byla? Kodėl redak- cijos ir leidėjai skundžiasi, kad, nežūrint mūsų gausumo ir gero gyvenimo, laikraščiai silpsta ir net nyksta, leidžia- my knygų tiražai mažėja?

Duoti veiklai politinį turinį

Mes, antrojo pasaulinio karo tremtiniai, palikome tėvynę su švenčiausiu pasiryžimu neapleisti tėvų žemės ir daryti visa, kad patys jon galėtume grįžti. Bet kas su mumis pasidė- rė? O, kaip reikalinga laisvajam lietuviui „velykinė“ arba „vasaršėiolikinė“! Ne tik išpažintis, net dar labiau atgalios atlikimas su pažadu

daugiau lietuvių tautai nebensūdėti.

Kalbėjome apie pinigines aukas, ir tai yra pati lengviausia auka. Bet jos vienos per maža. Svarbiausiai reikia prisidėti darbu. Jei norime pateisinti savo pasitrauki- mą, kiekvienam, kuris save laiko lietuviu, privalo kovini- gai įsijungti į rezistencinę veiklą: visais būdais priešinti okupantui, ginant mūsų tautą, reikalaujant jai pačiai spręsti savo likimą — be sovietų pagalbos ir be jų pačių sutrypsusių laisvų žmonių gyvenimą, kuriam sovietinio „rojaus“ nesėjai nė iš tolo negalėjo prilygti.

Žinau, daugelis kratosi poli- tikos, nors mes visi esame politiniai išveičiai — temtiniai. Užmirštama, kad ką lietuvis šiandien bedarytų lietuviš- kiam tikslui, viskas gali būti aiškinaama kaip politika, plačioja prasme. Net ir kry- žiaus ženklas, daromas viešai, ir tariami lietuviški žodžiai tampa ne vien liturginiu simboliu, bet ir tautine poli- tika.

Jau vėluojame visai savo veiklai duoti politinį turinį. Teisingai dr. Petras Kisielius pastebi: „Mūsų tautinė misija nesibaigia tik su pastangomis patiems išlikti ir jaunąją kartą išlaikyti lietuvybėje. Mūsų tautinės misijos dalis — prisidėti prie laisvės atgavimo. Mūsų pačių laisvę duoda galimybę ir įpareigoja padėti savajai tautai per kitas valsty- bes ir per kitų tautų laisvus žmones. Esame praradę 800- 000 lietuvių“.

„Nelaisvėje gimęs kūdikis“ knygoje paskelbti Sibiro kal- nių, karių ir partizanų, sveikinimai kalinamoms lietu- vaitėms 1955 vasario 16-to proga. Kalinės lietuviškos tautos atsako: „Tu tėvynė, mums viena, nepakeičiama ir šventa. Tegu negąsdina raudon- nasis budelis grotomis, nei Sibiro tundromis su savo baltomis meškomis ir spei- gais, nei Kazachstano stepė- mis, nei savo kruvinais batais, kuriais spardė mus už tai, kad mes mylime Tave, kaip moti- ną. Tu mums esi ir būsi brangesnė už auksą, deiman- tus už žemčiūgus. Jeigu laisvė atgauti mūsų jaunystė, mūsų gyvybė — sudegink mus ant savo meilės Aukuro; tik Tu, brangi, būk vėl laisva ir Nepriklausoma didvyrių ir kankinių žeme“.

Taip kalba kalinamos lietu- vaitės Vasario 16-sios proga Sibiro koncentracijos stovyklose. O tu, laisvasis lietuvi, kokiu aidu atsiliepi į pasmerkto kovos drau- gų/draugių ryžtą ir tėvynės Lietuvos aimaną?

IŠ 1981 METŲ KELIONĖS Į KINIJĄ

REGINA RASLAVIČIENĖ

Sustojam prie garsaus Shivan keramikos centro. — O, ne, — sušnypščia man į ausį Carol, kai įeinam salėn su poliurotu stalu ir arbatos puodeliais aplinkui. Vidury puiki vaza su gėlėmis.

Šeiminiškė sveikina visų fabriko darbininkų vardu. 65% dirbančiųjų yra moterys. Per metus pagamina 2.8 milijonų gabalų, iš kurių 70% eksportuojama. Visi plojam ir dėkojam.

Atrodo, kad anksčiau čia buvo kažkokio rūmai. Aplinkui balkonai, terasos ir laiptai per tris aukštus. Čia dirba 770 žmonių.

Vienam kambariui maišo molio teslą, pila į katilą miltus, vandenį ir minko. Viskas rądomis. Kitam kambariui stalų eilės, kur lipidomos statulos, vazos, lėkštės ir miniatiūriškos figūrėlės. Toliau dažo ir tarp pirštų sukinią mažyčius gabaliukus. Atrodo kaip trupiniai, siūlai, mezginiai.

Šalia esančioj paruošė perkam keramiką ir negalim atsistebėti vieno niūn laiveliu su irkluoju ir keliais keleiviais. Kabinoj sėdi moteris prieš veidrodį ir sukuoja plaukus.

— Paskolinink nam akinius, — traukia nuo kaktos stiklus Erika, — neįžiūriu.

Geriausiais pasiruošusi Joyce, išsitraukusi padidinamąjį stiklą, studijuoja gražią miniatiūrą. Antrą kartą keliaudami į šį kraštą ir mes žinosim ką pasiimti.

Pagaliam sėdim China International restorane ir valgom dešimt tradicinių patiekalų. Lėkštės, dubenys, prikrauti neatpažįtamų gėrybių, eina aplink stalą iš rankų į rankas. Nėra kada ne valgyti. Tik įsidėję vieno patiekalo, o jau kitas ateina. Nuaplauti malonu, o kartais ir ne taip malonų skonį (jų žolių salotų ar sukrejusių pupų) servuojamas lemonadas ar alus. Pradėjom nuo lemonado, bet nubalsuojam už alų.

Pasisotinę sutingom ir labai noriai lipam į autobusą.

- Mmm... — girdžiu skausmingą atodūsį.
- Kas atsitiko? — atsisuku.
- Dantis nulūžo, — vos prašvėbeldžiuoja Josephine. Kas dabar bus?

Jos vyras tuoj pas Moniką. Monika pas Mr. Lee, o tas prie telefono. Kažką kalba, aiškina, o mes guodžiam Josephine.

Autobusas rūksta, apie jį renkasi žmonės ir moja, šypsos, kumština viens kitam lyg turėdami laisvą dieną.

Netrukus atvažiuoja taksii, į kurį sulipa Josephine su vyrų ir dar Bernard. Jis ne tik jį draugas, bet ir dantų gydytojas.

— Kad tik nepradėtum kinečių mokytį, kaip dantis taisyti, — kažkas prakauža.

Kinečiai labai jautrūs ir didžiujais savo at- siekimais. Jau pradėdant tūrą mums Monika kalė: „Faktas, faktas ir dar kartą faktas — neuzmiršk!“.

Kaip ir kiti Kinijos miestai, taip Kwangchow turi savo revoliucinę istoriją. Įdomiausia vieta yra parkas, pašvęstas kritusiesiems Kwangchow sukilime. 1927 m. gruodžio 11 d. darbininkai ir ūkininkai, vadovaujami komunistų, sukilo prieš Chiang Kai- sheko nacionalistus. Sukilėliai valdžią savo rankose teisilaikė tris dienas.

Tam įvykiui atžymėti buvo suprojektuotas parkas, užimęs 64 akrus, prie kurio sustoja mūsų autobusai. Ir čia pilna draugiškai besišypsančių žmonių. Dauguma moterų vedasi ar nešasi ant rankų spalvingai apmegztus vaikus. Niūroje, vienspalvėje suaugusių aplinkoje jie tuoj patraukia visų žvilgsnius. Duodam jiems gumos ar atsivėžtas amerikietiškas mažytes vėliavėles, kurias jie noriai ima, bet tuoj slepiasi už motinos sijono. Juodais tiesiais plaukais ir siaurais akuciu plyseliais jie atrodo kaip lėlytės krautuvių lentynoj.

Einau per milžiniškus vartus, per pušų alėją į gėlėmis apodintą, statulomis ir skulptūriniais patriotiniais vaizdais išpuošą parką. Čia suoleliai, takeliai, ežeras su laiveliais ir balta akmenų siena aptvertas žuvusiųjų antkapis. Sakoma, kad čia palaidota 5000 revoliucionierių.

Daug jaunimo stoviniuoją, fotografuoja ar susėdę klausosi muzikos, kuri skamba visam parke. Viena iš garsiausių asmenybių Kwangchow revoliuciniame judėjime buvo dr. Sun Yat-Sen. Jam vadovaujant buvo sunaikinta feodalinė monarchija ir 1911 m. įsteigta Kinijos respublika.

Užsieny gyvenančių kinečių aukomis 1927 m. buvo pastatyti dr. Sun Yat-sen rūmai, kuriuose yra 5000 vietų teatras.

Pro geležinę tvorą žiūrim į dr. Sun statulą žalioje pievoje, už kurios stovi mėlynų glazuotųjų plytelių stogu pastatas. Šiandien ten apskrities valdžios suvažiavimas ir į vidų neleidžia.

Atrodo, kad esame visai kitame mieste. Aplink parkai, apartamentai su balkonais ir gėlėmis, bulvarai su takais dviračiams. Gyvenimas visur toks pat: laimingieji gyvena gerai, nuskriaustieji skursta, ir joks komunizmas to neišlygina.

(Bus daugiau)

M. Dr.

VASARIO 16-TOJI CLEVELANDE

Lituanistinė mokykla

Šių metų Vasario 16-sios prisiminimo iškilniū turinį ir jo išraišką geriausiai tur būt nusakė mūsų didžiojo poeto Bernardo Brazdžionio eilėrašcio „Aš čia gyva“ mintis: „Išskojau tėviškės naktį“... ir visų viltį stiprino jo pranašiški žodžiai: „Ir iš tamsos, ir iš nakties ir iš šešėlių, atsilpė: „Aš čia gyva.“ Ir toliau: „Ir išvadavimo visų tautų, didžiojo šventės skambės kaip aukso varpas, vardas Lietuvos, jei ves vidurmakty tamsiam jai didis Dievo žodis.“ Tai buvo lyg pagardinė mintis ir teta Sv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Nepriklausomybės šventės minėjime, tiek Lietuvos laisvės vigilijoje, pamaldose, oficialiame minėjime ir šauniame koncerte.

Lietuvos laisvės vigilija

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapija savo religinė — patriotinė susikauptimo ir maldos valanda jau keleri metai iš eilės įveda lietuvių tikinčiųsiuosius į Lietuvos laisvės laukimo ir vilties dienu šventę.

Pritemdymo šventovėje jaunimas su žvakutėmis rankose procesijoje stipriais balsais didino viltį, kad su mūsų generacija ne visai nutils lietuviškas žodis svetimoje šaly, „tik balsas tas man rodė tamsų kelią“ (B. Brazdžionis), „kad jų auka perplėštų tylą, Vasario džiaugsmu ir gegužių“ (B. Gaidžiūnas). Citatos iš specialaus parapijos leidinio šių metų vigilijai.

Brazdžionio, Gaidžiūno, Kiršos eilės, visų bendras giedojimas: „Lietuva Brangi“, „Tremtinio malda“, „Laukų laiminimas“, „Siluvos Marijai“, „Kaip grįžtančius namo paukščius ir Lietuvos himnas, palydimi vargonų, jautriai liejosi šventovės skliautuose. Dalyvių rankose žvakutės mirksėjimas jaukioje prieblandoje kėlė visus į mistinį pasaulį.

„Tai mano įsakymas, kad vienas kitą mylėtumėm“ — Evangelijos žodžiais kun. G. Kijauskas ryškino šios vigilijos mintį: jaunimas šį vakarą kalbėjo už kenciančią Lietuvą, už savo brolių ir seserį, kalbėjo išmokyti savo kalybą, daugiau sužinoti apie Tėvynę ir dabartinę jos padėtį, išlikti ir toliau savųjų tarpe, „vigilija — vilties šventimas“. Ji turės sužydėti laisvę, ji simboliniai kalba apie pilnos laisvės supratimą — kalbėjo pamokslininkas.

Išgyventi tokios vigilijos tikrovę ir pajusti jos prasmingą mintį, reikia tapti tos susikauptimo valandos dalyviu. Tikrai apie pusantro šimto tikinčiųjų meldėsi šventovėje. Kas vieną kartą čia dalayvauja, sekan tieji tampa kaip šios šventės neatskiriama dalis, kurios nebegalima praleisti. Jau ne kartą yra atėjusi mintis, kad toks mūsų tautinės šventės prisiminimas gali virsti iššaukiančiu akstinu aukotis, aukoti ir padėti visomis priemonėmis siekiant Lietuvai laisvės.

Šventovėse

Pakelus vėliavas prie Laisvės paminklo, Dievo Motinos šventovėje pamaldas laikė ir pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. G. Kijauskas, S.J., pabrėždamas, kad ir išrinktoji žydų tauta išliko amžiams tik išlaikydama gilų

tikėjimą. Bet pasikliauti, kad Dievas eina su mumis, dar negarantuoja savo tautinio identiteto išlaikymą. Tautybė ir tikėjimą prarasti čia yra daug pagundų. Mūsų Tėvynėje šių laikų herojai, kaip Gajauskas, Petkus, Skuodis, Sadūnaitė, Svarinskas, Tamkevičius, Iešmantas ir kiti visgi išdrįsta išeiti ir pasisakyti prieš milžiną okupantą. Čia mes turime aiškiai atsakyti į klausimus; Kas mes esame? Kur mes einame? „Ne vien duona žmogus gyvas“ — Evangelijos mintis padeda mums giliau susimąstyti. Ištesėsime ir laimėsime, jei neleisime mūsų pagrindiniams uždaviniams lengvai išslysti iš mūsų rankų ir galvos. Artėjanti 600 metų krikščionybės įvedimo Lietuvoje sukaktis turėtų užburti mūsų jaunimą, kuris laiko mūsų ateitį, visiems pajusti Dievo artumą, sprendžiant mūsų gyvybinius klausimus.

Šventovėje dalyvavo organizacijų atstovai su savo vėliavomis. Parapijos choras, vadovaujamas muz. Ritos Čyvaitės-Kliorienės, kaip paprastai per didžiausias bažnytnines ar tautines šventes, pakeitė bendrinį visos bažnyčios giedojimą. Didingai skambėjo J. Petkaičio „O, šventasis Karalaiti“, J. Dambrausko „Malda už tėvynę“, J. Gaidelio „Malda už tėvynę“, A. Mikulskio „Giesmė į Šiluvos Mariją“ ir Č. Sasnausko „Apsaugok, Aukščiausias“. Giedant Lietuvos himną, jungėsi ir visa pilnutėlė šventovė. Iškilmingos pamaldos vyko ir Šv. Jurgio bažnyčioje, kur giedojio parapijos choras, vadovaujamas R. Babicko. Celebrantas buvo kun. J. Bacevičius, klebonas.

„40 vilties ir laukimo metų“

Nors prasidėjusi sniego ir krušos audra bei bauginantis dangus grasino Clevelandui, į Vasario 16-sios minėjimą Dievo Motinos parapijos salėn susirinko daugiau negu 500 dalyvių. Jį rengė LB Clevelando apylinkės valdyba, vadovaujama Vlado Čyvo, ir Alto Clevelando skyrius, vad. Algimanto Pautienio. Įnešus vėliavas, minėjimą pradėjo Alto skyriaus pirmininkas. JAV ir Lietuvos himnus sugiedojo DM parapijos choras ir visi dalyviai. Po kun. G. Kijausko invokacijos buvo perskaitytos Ohio gubernatoriaus, Clevelando miesto mero, miesto tarybos, apskrities komisierių proklamacijos. Ohio sen. John Glenn ir apskr. kontrolierius sveikino raštu. Ohio valstijos senatorius, dabar kandidatuoja į kongreso atstovus, C. Suhadelnik tarė ilesnį žodį. Pristatyti latvių, estų, lenkų Solidarumo, ukrainiečių atstovai ir kiti svečiai. Lietuvos savanoriai kūrėjai Jonas Barniškis ir Vincas Bartuška pagerbti prisegant jiems po gėlytę. Publika plojimais dėkojo savanoriams, kurių skaičius iš keliolikos čia gyvenusių Clevelande sumažėjo iki trijų (sav. Johansonas negalėjo dalyvauti). Pagrindinį kalbėtoją pristatė Romualdas Bublys, kuris kartu su Dalia Orantaitė sklandžiai vadovavo šios programos daliai, prof. dr. Antana Klimą, dirbantį Rochesterio universitete. Dr. Klimas savo 20 minučių kalboje mėgino atsakyti į klausimą, kaip mūsų išeivijai pasisekė atstovauti mūsų tautai, jos kančias pristatyti pasauliui, pralaužiant tylos suokalbį; ar

Organizacijų vėliavos prie Laisvės paminklo Vasario 16-tąją Clevelande minint. Nuotr. A. Bacevičiaus

pasaulis dabar apie Lietuvą žino daugiau negu anksčiau. Šie reikalai įvairuoja paskirose kraštuose ir kontinentuose. Pabaltijo kraštų ir Lietuvos bylos išpopuliarinimui prisidėjo pabaltiečių pastangos išgauti iš Australijos valdžios Baltijos kraštų okupacijos nepripažinimą, Kudirkos šoulis, Lietuvos pogrindžio spaudos leidimas įvairiomis kalbomis. Lituaniškos enciklopedija, leidiniai svetimomis kalbomis, Laisvės ir taikos žygis, Kopenhagos teismas ir kiti mūsų veiksmų darbai.

Kalbėtojas, įpindamas posmų iš poezijos, prisiminimų iš pirmųjų imigracinių dienų šiame krašte ir konkrečių darbų atliktų mūsų kartos išeivijos, tartum tėsė Lietuvos vigilijos mintį: — kovojame gan gerą kovą; išeivijos širdyse ir šiandien „Lietuva tebėra gyva, kaip tebėra gyva tauta ir Tėvynėje. Klausytojai svečio kalbą įvertino ilgais plojimais.

Visa iškilmingoji dalis užtruko pusantros valandos. Išmokome trumpai ir efektingai praveisti tokius minėjimus. Jei ne ta vėliavų įnešimo ceremonija prie girgždančių plokščių muzikos ir vėliavų pastovo komišką „ramstymas“ visiems žūrovams stebint, minėjimo dalis būtų dar trumpesnė ir aiški, daug oresnė. Laikas būtų rengėjams surasti efektingesnes ir papastesnes vėliavų pagerbimo apeigas.

Koncertas

Minėjimo koncertinė dalis buvo tęsinys šių metų Vasario 16-sios minties pratęsimas — išeivijos Lietuva tebėra gyva. Du atskirai veikią meniniai vienetai šios šventės programoje pasirodė, kaip darnus ansamblis. Kai Dievo Motinos parapijos choras (26 dainininkai-kės) ir Grandinėlės šokėjos-jai (30) užplidė erdvią sceną, visa auditorija, kurios didesnę dalį sudarė vyresnioji karta, pasijuto jaunesnė ir nukelta į šventišką nuotaiką. Programa prasidėjo J. Gudavičiaus daina „Kur giria žaliuoja“. Ši daina daugeliui priminė A. Mikulskio Čiurlionio ansamblių ir „Tėvynės garsus“, kurie prieš 37 metus su šia daina pradėjo lietuviškąsias transliacijas Clevelande. Toliau girdėjome: J. Juozapaičių liaudies dainą „Linai“, klapėdiečių dainą „Oi, kad išauštų“ (J. Žilevičiaus aranž.), liaudies dainą „Aviža prašė“ (A. Mikulskio aranž.) ir

Vinco Krėvės vardo premiją laimėjusi poezijos knyga

Kazio Bradūno „PRIERAŠAI“

Tai poetiniai žmogaus su Dievu pokalbiai Šventojo Rašto ir pogrindinės Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos temomis.

Išleido „Ateities Literatūros Fondas“. Knyga gaunama ir „Drauge“, kaina \$6.00, su persiuntimu — \$7.00

„Pasėjau dobilą“ — liaudies dainą (J. Gaidelio aranž.). Dirigentė ir vadovė muz. Rita Kliorienė.

Antroje meninės dalies pusėje prisijungė ir aštuonių muzikantų kapela. Choras sustojęs scenos ir rampos laiptų šonuose, scenos centrą užleido Grandinėlei, kuri su choru ir muzikantais atliko „Kur bėga Šešupė“ — Laido Sagio šokio kompoziciją ir „Aušrelė“ — pagal J. Lingio choreografiją (L. Sagio šokio kompozicija).

Grandinėlės pagrindinė šokėjų grupė dar pašoko „Vilionių“, pagal J. Gudavičiaus choreografiją ir „Juostas“ taip pat pagal J. Lingio choreogr. Orkestras, choras, šokėjos, jai ir visiems dalyviams priartian užbaigė su „Lietuviais esame mes gimę“. Tikti pusvalandį trukusį programą parodė šių dviejų Clevelando dainos-giesmės ir šokio grupės pajėgumą. Jų vadovai Liudas Sagys ir Rita Kliorienė nusipelnė padėkos ir pagarbus. Grandinėlės stipriai ruošiasi pavasarinėms išvykoms į Chicago ir Philadelphia.

Minėjimo metu buvo renkamos aukos Lietuvos laisvės reikalams. Galutini duomenys dar nežinomi, nes aukų dar vis atėna paštu. Kaip ir pernai, taip ir šiemet visiems įėjimas į minėjimą buvo laisvas. Girdėti balsų, kad reikėtų imti nors minimalinį mokestį, kuris padėtų rengėjams apmokėti minėjimo rengimo išlaidas. Clevelando „Plain Dealer“ vasario 17 d. laidoje išsijėjo

ilgoką šventės aprašymą antrašte „Lithuanian recall 22-year independence“. Prie miesto rotušės buvo iškelta Lietuvos trispalvė. Lietuvos 68 m. nepriklausomybės atstatymo sukaktis nepraėjo ir kitų nepastebėta.

V. Rociūnas

OLANDAI ATVYKSTA CLEVELANDE

Balandžio 5 d., šeštadienį, 7:30 v.v. Dievo Motinos parapijos auditorijoje rengiamas olandų grupės, dainuojančios lietuviškai, koncertas. Amerikon grupę iškviatė Lietuvių Jaunimo sąjungos Chicago skyrius, o Clevelandan kviečia tos sąjungos Clevelando skyrius, kurio valdybą sudaro Rėda Ardytė, Daina Urbaitytė ir Algis Nagevičius.

Šis vienetas jau antrą kartą atvyksta Amerikon. Pirmose gastrolėse jis čia neužsuko. „Dainos“ vardu pasivadinęs vienetas savo repertuare turi 25 dainas. Dainuoja keturi vyrai ir keturios merginos. Prašoma sekti spaudą ir radio pranešimus dėl tolimesnų informacijų. Jas teikia ir Rėda Ardytė, tel. 486-8593.

V. R.

ADVOKATŲ DRAUGIA

V. BYLAITIS ir V. BRIZGYS

6606 So. Kedzie Avenue Chicago, IL 60629. Tel. 778-8000

Darbo valandos: Nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro Šeštadieniais pagal susitarimą

Advertisement for Fishman's Fabrics, Inc. featuring the slogan 'Sew with the Best' and 'OPEN 7 DAYS'. The ad includes a list of services: 'Our store hours bring you added convenience. Explore the largest and finest selection of designer and couturier fabrics from around the world, including a complete line of Drapery & Upholstery Fabrics.' It also provides the address: '1101 S. Desplaines Street, Chicago (312) 922-7250' and lists services like 'AMPLE PARKING AVAILABLE' and 'MasterCard and Visa Welcome'.

CLASSIFIED GUIDE

MISCELLANEOUS 10% — 20% — 30% pigiau mokėti už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pav. mas.

Norime adoptuoti kūdikį Esame laiminga, katalikiška pora ir norime išsūnyti ar išidukrinti kūdikį. Vaikas augs meileje, saugioje, darnioje šeimoje. Sumokėsime visus mediciniškas ir teisiškas sąskaitas. Visos informacijos - konfidencialios. Skambinkit advokatai tel. 957-2045

FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th Street Tel. — GA 4-8654

REAL ESTATE M. A. ŠIMKUS INCOME TAX SERVICE NOTARY PUBLIC

4259 S. Maplewood 254-7450 Taip pat daromi Vertimai, Giminių iškviatimai, pildomi Pilietybės prašymai ir kitokie blaikai.

NORINT PARDUOTI AR PIRKTI, apdrausti ar išnuomoti savo mėsavymas, prašau kreiptis į mus. mes patarnaujame Chicago ir priemėsčiuose.

BUDRAIČIO Nuosavybę pardavimo įstaiga 6600 S. Pulaski Rd. Tel. 767-0600

BELL-BACE R.E. J. BACEVICIUS Namų pardavimai — valdymai — nuomavimai Income Tax — draudimai 6529 S. Kedzie 778-2233

LEMONT AREA Fantastic 3 bedroom split level in lovely Rosehill area of Lemont. Full county kitchen, family rm, 2 baths, den, sub basement and garage. All for \$84,900. Secluded mini ranch—4acres beautifully wooded with many oaks. This well maintained home in the woods has 2 complete levels of living. Also large out building with electricity. \$159,000.

Century 21 Olisk & Co. Realtors 1180 State St., Lemont, IL 257-7100

5807 S. Knox naujas 3 butų namas, 3 mieg., 1 1/2 prausyklos pirmam ir antram aukšte, 4 kamb., „garden apt“ padidint pelė, atskiras šildymas, 1 blokas nuo Archer gatvės ir kitų gėrybių. Prašom paskubėti.

5808 S. Monitor — 3 mieg. mūr. namas, 23 m., įrengtas rūšys, pridėtinė prausykla, „knotty pine bar“, 40 p. sklypas, šoninis įvažiavimas, 2 1/2 mas. garaž., didokas kiemas piknikauti, puikiam stovyje, ypatingai švarus, yra ir įvairių kitų priedų. Skambinkite dabar.

No. 486 Archer ir Narragansett, 3 mieg. mūr. namas, 25 m., nauja prausykla, giedri virtuvė su spintelėmis, 2 mas. gar. su automatišku durų atidarymu, yra ir įvairių priedų.

No. 453 — Brighton Parke. 2 butų namas, 5 kamb. pirmam aukšte su modernia virtuve ir vonia, 3 kamb. antram aukšte. Rūšys per visą namą. Su „aluminum trim“, 1/2 bl. nuo Archer autobuso. Tik \$59,000. Archer ir St. Louis. Skubėkite — skambinkite dabar.

No. 487 Pelingna taverna 51st ir Kedzie. Geras biznis su dviem butais, kurie padės išmokėti skolas. Tuščias sklypas gali būti naudojamas kaip „beer garden“ rūšys per visą namą, 2 mas. garaž. prie „Central Steel“ ir sunkvežimiu kompanijų (daugiau klientų) gerai uždibama paruošiant pietus. Skambinkite dabar geresniam pelniui.

No. 480-59 ir Homan — 3 mieg. Naujasis „raised ranch“ namas, 3 didžiuliai mieg., 1 1/2 prausyklos, įrengtas rūšys, 2 1/2 mas. gara, centrinis šildymas. Yra ir įvairių kitų priedų. Tikrai gražus. Skambinkite dabar.

AR NORITE PARDUOTI? Savo namą galite parduoti, tik pasambinkite telefonu. Mūsų parduotėjai sėkmingai jums patarnaus. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Namų įvertinimui skambinkite skubiai — dabar.

O'BRIEN FAMILY REALTY Tel. — 434-7100

FOR RENT Išnuojamas 4-rių kambarių butas rūšyje. Yra šaldytuvas ir plyta. Marquette parke netoli Paramos.

476-1974. Skambinti po 6 val. APARTMENT FOR RENT 5 room, 2 bedroom, 2nd fl. building, refrigerator, range, newly dec. hot water and heat included. Adults only. Call 737-7720

LARGE SCREEN REAR PROJECTION T.V.'S FOR SALE. LOWEST IN CITY. CALL STEREO SOURCE 684-6117

HELP WANTED Pensionierių Liet. pora ieško prižiūrėtojų vietos — gali virti ir išsikelti kitur. Dėl susitarimo rašyti ar skambinti: Zuzana Kizienė, 2500 W. 67 St., Chicago, IL 60629. Tel. 312-776-5720.

OPPORTUNITIES LADIES! Dress up your house for Easter and all occasions. Join M & M CERAMICS, a.m. and p.m. classes. Some paints free. Marion. 749-0113.

DĖMESIO Lietuvis norėtu susipažinti su Lietuvaite nuo 40 metų ligi 50 metų. Prašom duoti telefoną pirmam laiške. Ačiū. P.O. Box 386 Oak Lawn, IL 60453

**SOVIETINĖ RESPUBLIKA
— NE RESPUBLIKU
SAJUNGA.
RAŠOMOJI MAŠINĖLĖ
— NE LENINO RANKA**

Antanas Rukšėnas įrodinėja („Draugo“ Nr. 21, 1986 m. sausio 31 d.), kad VLIKo valdybos pirmininkas dr. K. Bobelis savo 1985.X.24 laiške JAV prezidentui „pasakė tiesą apie Lietuvos ir Sovietų Sąjungos santykių ir sutarčių esmę“, būtent: 1) Lietuva 1920 m. liepos 12 d. Maskvoje sudariusi taikos sutartį su Sovietų Sąjunga ir 2) tos sutarties pirmasis straipsnis esąs parašytas paties Lenino ranka. Kokią gi Lietuvos-Sovietų Sąjungos santykių bei sutarčių esmę atspindi ši dr. K. Bobelio tiesa? Negi istorijos faktų nežinojimas ir tarptautinių sutarčių procedūros nepažinimas galėtų būti ko nors esmė? Labai vertinant Antano Rukšėno dėmesį manosiomis mintimis ir jo pažūrą, vis dėlto tenka dėl jos padaryti kai kurių pastabų.

1. Teisybė, kad Sovietų Sąjunga, 1923 m. apimdama RRSR, paveldėjo jos tarptautinius įsipareigojimus. Tačiau dr. K. Bobelis, kaip teigia jo grynėjas, savo laiške JAV prezidentui dėstęs ne apie tą paveldėjimą (1926 m. nepuolimo sutartį, mūsų valstybinių sienų žemėlapius, teises, pretenzijas), bet tik priminęs 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos su Rusija sudarytą sutartį. Ir čia dr. K. Bobelis suklupo, nurodydamas tos sutarties šalis, tiksliau tariant, Rusiją klaidingai vadino Sovietų Sąjunga. Šią jo klaidą, be anksčiau mano nurodytų istorinių faktų („Draugas“, Nr. 10, 1986 m. sausio 16 d.), akivaizdžiai patvirtina ir tasai tariamai „paties Lenino ranka parašytas“ pirmasis taikos sutarties straipsnis, būtent: „Remdamasi Rusijos Federacinės Socialistinės Tarybų Respublikos (bet ne Sovietų Sąjungos) -B.R.N.) paskelbtąja teise laisvai apsispręsti ligi joms visiškai atskiriant nuo valstybės, kurios sudėtyje jos yra, Rusija...“ (Žiūr. „Vyriausybės Žinių“ Nr. 53 1920 m. lapkričio 30 d. 2 psl.). Sovietų Sąjungos 1920 m. liepos 12 d. juk dar nebuvo įsisteigusios. Ji susiformavo tik 1923 m. liepos 6 d., priimdama naują konstituciją ir į tą sąjungą „ifederuodama“ keturias sovietines respublikas: Rusijos, Gudijos, Ukrainos ir Užkaukazės.

2. Dr. K. Bobelio grynėjas, remdamasis Petro Klimo atsiminimų tropais, bando „išaiškinti“, kaip pats Leninas savo ranka rašė Lietuvos Rusijos taikos sutarties pirmąjį straipsnį. Petras Klimas savo atsiminimuose nušviečia ne tik to pirmojo straipsnio genezę, bet ir pačios sutarties sudarymo aplinką bei turinį. Nepriklausomos Lietuvos istorijai labai vertinguose savo atsiminimuose Klimas rašo, kad, dar prieš prasidedant taikos sutarties deryboms, Kremliaus pasiuntinys Lietuvos delegacijai viešbutin atnešęs Lenino ranka rašytą laišką (Klimo tropu tariant, sveikinimą), kuris formulavęs susitikimo pagrindą ir prasmę, ir tas laiškas, nė kablelio nepakeistas ir nediskutuotas, tapęs pirmuoju sutarties straipsniu.

Pirma, Lenino laiške buvo pakartotinai išdėstytas labai svarbus principas, Rusijos vyriausybės paskelbtas, vokiečiams spaudžiant, jau Lietuvos Brastos konferencijos (ji prasidėjo 1917 m. gruodžio 22 d., pasibaigė 1918 m. kovo 3 d.) pertraukus metu, ir pripažįstantis visoms į Rusijos valstybės sudėtį įeinančioms tautoms apsisprendimo teisę net iki visiškai atskyrimo. Vyriausybė priima dėmesin Lenkijos,

Lietuvos, Kurliandijos ir dalių Estijos ir Livonijos tautų valia išreikštą nusistatymą siekti visiškos valstybinės nepriklausomybės ir atsiskyrimo nuo Rusijos. Vyriausybė pripažįsta, kad esamomis sąlygomis šie pareiškimai turi būti laikomi visuotinės valios išraiška, ir yra pasirodę daryti iš to logiškai einančias išvadas...“ (Papers relating to the foreign relations of the United States, 1918. Russia. Vol. L, p. 410-411). Šis Lenino laiškas ir buvo viena tų „logiškai einančių išvadų“, derybų išvakarėse Lenino pareiškė Lietuvos delegacijai konkrečiai Lietuvos reikalui. Toks laiškas, žinoma, turėjo sprendžiamos reikšmės derybų metu, kaip labai svarbi medžiaga. Todėl suprantama, kad jame dėstomas Rusijos nusistatymas jos sudėtinį jėgų tautų apsisprendimo atžvilgiu rado ir Lietuvos Rusijos taikos sutartyje taip garbingą vietą — tapo įrašytas pirmuoju punktu. Tačiau tatau dar nereikia, kad pats Leninas savo ranka tą sutarties straipsnį būtų parašęs.

Antra, klysta ir Petras Klimas, teigdamas, kad nieko, kas būtų Lenino laiške parašyta, derybų metu nebuvo pakeista. Klimas, rašydamas savo atsiminimus, matyt, neturėjo po ranka taikos sutarties pilno teksto. Jos pirmąjį straipsnį atkūrė turbūt iš Lenino laiško. Todėl, visko nebeatsimindamas, negalėjo įžvelgti skirtumo tarp tų dviejų tekstų. Tačiau tarp dr. K. Bobelio grynėjo iš Petro Klimo atsiminimų cituojamo tariamo pirmojo straipsnio ir Einančio Respublikos Prezidento Pareiškimo Steigiamojai Seimo Pirmininko A. Stulginskio ir Ministrų Pirmininko Dr. K. Griniaus paskelbtosios Lietuvos Taikos Sutarties su Rusija („Vyriausybės Žinių“ Nr. 53, 1920 m. lapkričio 30 d.) pirmojo straipsnio yra tryliką kalbinių skirtumų bei minties niuansų: skirtingos žodžių galūnės ir priesagos, išleisti ir įrašyti kiti žodžiai, sinonimai, kai kur kitoniška sakinių dalių konstrukcija bei sintaksė, pakeista prasmė ir kt. Ir rusiškasis taikos sutarties pirmojo straipsnio tekstas skiriasi nuo Lenino laiško. Deja, Lenino laiško tekstas neprieinamas. Tačiau Petras Klimas jo trupinėlių ir rusiškai pacituojama kalbėdamas apie sutarties pirmojo straipsnio genezę. Ir iš tų trupinėlių jau matosi ir kalbos, ir minties kitoniškumas tarp Lenino laiško ir taikos sutarties pirmojo straipsnio rusiškojo teksto. Pvz., Lenino laiške (pagal Klimo citatą) rašoma: „bez vsiakich zadnich myslei“ (be jokių užpakalinių minčių), o sutarties pirmajame straipsnyje — „bezogovorčno“ (be atodairio) Rusija „pripažįsta Lietuvos valstybės savarankiškumą ir nepriklausomybę...“ (Petras Klimas, „Iš mano atsiminimų“ 255 psl. ir 1920 m. lapkričio 30 d. „Vyriausybės Žinių“ Nr. 53 2 psl.).

Taigi, 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos-Rusijos taikos sutartis buvo sudaryta su Rusijos Federacine Socialistine Sovietine Respublika, o tos sutarties visi straipsniai, kaip paprastai daroma, neišskyrus nė pirmojo, parašyti rašomąja mašinėle, bet ne Lenino ranka.

PADĖKIME K. OKSUI PRASIVERŽTI

Lietuviams labai svarbu įsiviešinti galingiausios pasaulyje Amerikos valdžios postus. Tai svarbu Lietuvos laisvės reikalui. Tačiau nėra lengva į tokias vietas prasiveržti, ir dėl to nparisyrziantieji tą bandyti turi susilaukti platesnės mūsų paramos.

Siuo metu tokius užmojus turi Kazimieras Oksas. Tai nuosirdus lietuvis patriotas, rūpestingas visuomenininkas, sumanus finansininkas, veiklus organizacinėje, dabar Lietuvos respublikonų lygos pirmininkas Chicagoje.

K. Oksas gimęs ir augęs Chicagoje, Lietuvoje neturėjęs laimės lankyti, bet išaugęs nuosirdus patriotas. Išėjęs aukštą mokyklą Chicagoje, Rensseler kolegiją, Troy, N.Y., studijavo inžineriją, Antrojo pasaulinio karo metu tarnavo aviacijoje (lėktuvų navigatorius), Korėjos karo metu, kaip rezervistą, vėl pašaukė ir pasiuntė į tą kraštą, kur turėjo pavojingą darbą — valyti minų laukus. Kai Maskva pradėjo statyti sieną Berlyne, susidariusi įtampai, buvo pašaukta koks 100,000 rezervistų, jų tarpe ir mūsų Oksas. Vietnamo karo metu K. Oksas buvo irgi užliarimuotas būti visada pasiruošusiam tarnybai, bet išvykti neteko. Būdamas taip surištas su karine tarnyba, jis 1970 m. buvo pakeltas į pulkininkus.

K. Oksas yra buvęs Lietuvos prekybos rūmų pirmininkas, daug metų buvo Lietuvos respublikonų lygos pirmininkas, pirmininkaujantis Egzekutyvių grupės veikloje, porą kartų buvo Chicago Lietuvos Tarybos pirmininkas, yra Dariaus-Girėno posto, Lietuvos Vycių narys, dažnai dalyvauja lietuvių renginiuose. Jau šeši metai, kaip jis yra Cook apskrities prisiekusiųjų teisėjų komisierius, o prieš tai 17 metų dirbo Mutual Federal Savings bendrovėje, pasiekdamas viceprezidento postą.

Dabar jį respublikonai yra indorsavę kandidatuoti į JAV kongresą trečiame Chicago distrikte, kuris yra nuo 55 Deja, Lenino laiško tekstas neprieinamas. Tačiau Petras Klimas jo trupinėlių ir rusiškai pacituojama kalbėdamas apie sutarties pirmojo straipsnio genezę. Ir iš tų trupinėlių jau matosi ir kalbos, ir minties kitoniškumas tarp Lenino laiško ir taikos sutarties pirmojo straipsnio rusiškojo teksto. Pvz., Lenino laiške (pagal Klimo citatą) rašoma: „bez vsiakich zadnich myslei“ (be jokių užpakalinių minčių), o sutarties pirmajame straipsnyje — „bezogovorčno“ (be atodairio) Rusija „pripažįsta Lietuvos valstybės savarankiškumą ir nepriklausomybę...“ (Petras Klimas, „Iš mano atsiminimų“ 255 psl. ir 1920 m. lapkričio 30 d. „Vyriausybės Žinių“ Nr. 53 2 psl.).

Taigi, 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos-Rusijos taikos sutartis buvo sudaryta su Rusijos Federacine Socialistine Sovietine Respublika, o tos sutarties visi straipsniai, kaip paprastai daroma, neišskyrus nė pirmojo, parašyti rašomąja mašinėle, bet ne Lenino ranka.

Bronius Nemickas

negalės dalyvauti galutiniuose rinkimuose, kurie bus lapkričio 4 d. — pirmą lapkričio antradienį. Oksas uoliai seka JAV politinius reikalus ir ekonominių gyvenimą, rūpinasi vietinių Chicago gyventojų gerove ir ypač mums, lietuviams, svarbus žmogus šiose rinkiminėse varžybose.

J. Pr.

KETURIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A. † A. KOSTAS JAROŠIUS

Šiandien, vasario 28 d., sueina lygiai keturi metai, kada 1982 m. Aukščiausias pasišaukė mano mylimą tėvelį. Jo brangiam atminimui šv. Mišios bus aukojamos Švenčiausios Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje ir Tėvų Marijonų koplyčioje.

Viešpatie, būk gailestingas jo sielai ir suteik jam amžiną ramybę.

Tebeliūdinti duktė Kristina

A. † A. Dail. BRONIUI MURINUI,

užbaigus šios žemės kelionę, žmoną PRAURIME, sūnus TEISUTĮ ir ŠARŪNĄ su šeimomis, visus gimines bei artimuosius, nuosirdžiai užjaučia ir kartu liūdi.

Melrose Parko skyrėjas Lietuvos Dukters

A. † A. BRONIUI MURINUI

mirus, reiškiu gilią užuojautą jo žmonai PRAURIMEI, vaikams ir artimiesiems.

Dail. Adolfas Valeska

A. † A. Dail. BRONIUI MURINUI

mirus, jo žmoną, mūsų brangią kolegę dr. PRAURIME, sūnus TEISUTĮ ir ŠARŪNĄ ir jų šeimas ir visus artimuosius labai nuosirdžiai užjaučia.

Chicago Liet. Dantų gyd-jų sąjunga

A.†A. MARIJAI VOLSIENEI — Vokietijoje,

A.†A. STASEI DIRGINČIŪTEI — Lietuvoje

iškeliavusiom Amžinybėn, mūsų brangius LENUTĘ DIRGINČIENĘ, netekusią mamytės ir švogėrėlės, ir JUSTĄ DIRGINČIŲ, netekusį sesutės ir uošvienės, skausmo valandose giliai užjaučiame ir kartu liūdi-me.

Jadvyga, Rasa ir Anatolijus Lakai
Patricija, Kęstutis ir Mykoliukas Lakai

PASSBOOK SAVINGS... the best way to save regularly!

see us for HOME financing. AT OUR LOW RATES WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD · CHICAGO, ILL. 60608
Peter Kazanovskas, Pres. Tel.: 847-7747
MON: 10a-7p, Fri: 9-4, Thur: 9-8, Sat: 9-1
SERVING CHICAGO AND SINCE 1905

VILNIAUS ARKIVYSKUPIJA, I dalis

Šioje V-to t. I-je dalyje aprašyta Vilniaus vyskupijos istorijos bruožai, vyskupai ordinarai, valdytojai, kunigai... arkivyskupija ančių bėgyje.

Sis tomas skirtas Vilniaus miesto bažnyčioms, koplyčioms, paminklams. Architektūrinių ypatybių aprašymai yra dr. In2. Jurgio Gimbuto.

Puošnus, gerai paruoštas leidinys: 432 psl., 585 iliustracijomis, spalvotu Aušros Vartų Marijos paveikslu, su priedu—Vilniaus miesto planu, kietais viršeliais.

Paruošė ir išleido Am. Lietuvių Bibliotekos Leidykla (Lithuanian Library Press).

Tekstą rinko Draugo spaustuveje. Atspausdino Morkūno spaustuve. Kaina su persiuntimu \$22.50.

Užsakymus siųsti: DRAGAS, 4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629 USA

Illinois gyventojai dar pridėda \$1.60 valstijos mokesčio.

BRONIUS KVIRKIS LIETUVOS BAŽNYČIOS 5 CHURCHES OF LITHUANIA

Vilniaus arkivyskupija I

A. † A. ALBINA PETKUS (Birgilaite)

Mirė 1986 m. vasario 24 d., sulaukusi 60 m. amžiaus. Gimė Lietuvoje, Jurbarko apskrityje. Amerikoje išgyveno 35 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime vyras Jurgis, 2 sūnūs: Jonas Brinkmanas ir Viktoras Motiejūnas, žmona Marija, vaikai Adomas ir brolis Pranas Birgilas.

Kūnas pašarvotas Lack ir Sūnūs koplyčioje, 2424 W. 69th St. penktadienį, vasario 28 d., 3-9 val. vak.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, kovo 1 d. Iš koplyčios 9:00 val. ryto bus atlydėta į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: vyras, sūnūs, vaikai ir brolis.

Laidotuvių direkt. Seponas C. Lack ir sūnūs. Tel. 737-1213.

MYLIMAM TĖVUI

A. † A. JUOZUI TRUŠKAUSKUI

mirus, mūsų mielą sesę jvs IRENĄ REGIENĘ ir jos šeimą nuosirdžiai užjaučiame.

LSS Jūrų skaučių skyrius ir „Nerijos“ tuntas

A. † A. JUOZUI TRUŠKAUSKUI

mirus, jo žmonai ELENAI, dukroms ELENUTEI BANDŽIULIENEI ir IRENAI REGIENEI ir jų šeimoms reiškiame nuosirdžiai užuojautą ir kartu liūdi-me.

Vladas ir Danutė Darai

GAIDAS—DAIMID EUDEIKIS

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue
Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue
Telefonas — 523-0440

PETKUS MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago
Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero
Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois
Tel. — 974-4410

VASAITIS — BUTKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

APYLINKŲ MUS

x Viktorija (Kašubaitė) ir jos vyras advokatas Mark Matrasa praėjusį šeštadienį, vasario 22 d., susilaukė naujagimės dukrės Reginos. Nauja šeimos nare džiaugiasi tėvai ir seneliai Angelė ir Antanas Kašubai, Anthony ir Rose Matrasa, o ypač sesutės labai laukę broliukai Andriukas ir Petriukas. Jaunoji motina yra meno istorikė ir veikli visuomenininkė. Jos straipsniai meno klausimais spausdinami lietuviškoje periodikoje. Adv. M. Matrasa yra gerai susipažinęs su lietuviškais reikalais, remia savo žmonos visuomeninę veiklą ir didžiuojasi, kad jo sūnūs ne tik mokosi lietuviškosios mokykloje, bet ir gražiai kalba lietuviškai. Matrasų šeima yra viena tų, kuri tiki ir konkrečiai prisideda prie lietuviškos išlaikymo išvilioje. Jaunai šeimai linkima sėkmės.

Antanas ir Angelė Kašubai atvyko iš Floridos pasidžiaugti Chicagoje gimusia nauja dukraite ir paviešėti dukters Viktorijos ir adv. Mark Matrasų šeimoje. Būnant Chicagoje, Angelė Kašubienė išliko širdies priepuolis ir teko atsigulti ligoninėje, ypatingos priežiūros skyriuje.

x Sv. Jurgio parapijos lietuvių komitetas, Bridgeport, Chicago, per mūsų bendradarbi Vinčą Urboną įteikė 15 dol. auką už gerą „Draugo“ informaciją kas liečia tos parapijos reikalus. Labai dėkojame.

Kun. dr. Juozas Prunskis skaito invokaciją Altos rengtame Vasario 16-tos minėjime Chicagoje.

Nuotr. J. Sidlauskas

x Aldona Andriušis, Dorchester, Mass., su „Draugo“ prenumeratos prašesimu atsuntė 17 dol. jo paramai ir 20 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Ald. Andriušį skelbiame garbės prenumeratorė, o už gražią paramą tariame nuosirdų acių.

x Ona Jankevičiūtė, New York, N.Y., mūsų nuosirdi rėmėja, garbės prenumeratorė, atsuntė 30 dol. dienraščiui palaikymui ir 17 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. O. Jankevičiūtė ir toliau laikome garbės sąraše, o už realią paramą tariame didelį acių.

x Akt. Z.A. Visockis, Chicago, Ill., lankėsi „Draugo“ administracijoje, prašė prenumeratą 1986 metams ir paaukojo 22 dol. dienraščiui stiprinimui. Akt. Z.A. Visockį skelbiame garbės prenumeratorė, o už mielą paramą tariame nuosirdų acių.

x Dainuojantys olandai vėl atvyksta! Pasirodys su nauja lietuvių liaudies dainų programa kovo 30 ir balandžio 2 d., Jaunimo centre. Rengia akademikai skautai.

(pr.)

x Gen. Kons. V. Čekanauskas, iš Los Angeles atvykęs į Chicago ir čia Nepriklausomybės minėjime pasakęs turiningą kalbą, atsilankė į Amerikos Lietuvių Tarybos būstinę ir su pirm. Teodoru Blisntrubū turėjo pasitarimą apie Lietuvos reikalus bei apie konsulato ir Alto darbus.

x Dailininkės Jonė Karužaitė-Arceno, Daiva Karužaitė, Diana Kizlauskienė, Dana M. Plepytė ir Rasa Sutkutė kovo 7-16 dienomis su savo įvairaus pobūdžio kūryba dalyvaus Čiurlionio galerijos parodoje. Parodos atidarymas: kovo 7 d., 7:30 v.v. Visi kviečiami atsilankyti.

x Vincas ir Ramunė Lukai, Evergreen Park, Ill., kultūrininkai, visuomenininkai, mūsų garbės prenumeratoriai, prašė „Draugo“ prenumeratą 1986 metams su 50 dol. auka. Mielus Vincą ir Ramunę ir toliau laikome garbės sąraše, o už realią paramą tariame nuosirdų acių.

x Kun. Theo Palis, Pittsburg, Calif., nuosirdus „Draugo“ rėmėjas ir jo garbės prenumeratorius, prašė prenumeratą su 50 dol. dienraščiui palaikymui. Kun. T. Palį ir toliau laikome garbės sąraše, o už gražų rėmimą savo spaudos labai dėkojame.

x Plaučių ligos — visiems rūpima tema. Atėję į Jaunimo centro kavinę, kovo 8, išgirsit dr. A. Razmą ta tema kalbant. Vakarong globoja Liet. Mot. Fed. Chicago klubas.

x D. Petrutytė, prityrusi Montessori metodo auklėtoja, po Kalėdų atostogų pradėjo vesti diskusijų būrelį su „Žiburelio“ Montessori mokyklės tėvais Lemonte. Pokalbiai vyksta vaiko auklėjimo ir „kaip ugdyti vaikus lietuviškai“ temomis. Šie pokalbiai yra įdomūs ir naudingi jauniems tėvams. Diskusijų būrelis renkas rytais, nuo 9-tos iki 12-tos val. valdybos pirmininkė B. Dailidienė namuose. Sekantis pokalbis įvyks kovo mėn. 11-tą d., antradienį. Kviečiame besidomiančius dalyvauti.

x Vakarong Jaun. centro kavinėje ruošia LB Marquette Parko apylinkės valdyba š.m. kovo 7 d. 7:30 v.v. Advokatas Vytenis Lietuvninkas kalbės apie draudimus, namų sveikatos ir kt. Taipgi atsakinės į klausimus. Po to bus kavutė ir pasižmonėjimas. Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

x Gabija (Juozapavičiūtė) ir Rimas Petrauskis Toronte džiaugiasi susilaukę vasario 5 d. gimusiu sūneliu Aru Mykolu. Juo džiaugiasi vyresnė už jį sesutė Vilija, seneliai Birutė ir Alfonsas Juozapavičiai ir Petrauskienė. Chicagoje džiaugiasi teta Gailutė Valiulienė ir kiti gimines.

x Vytautas Aukštinaitis, Tropical Palms, Motel savininkas, Ft. Lauderdale, Fla., tel. 305-523-5280, mūsų garbės prenumeratorius, rėmėjas, su prenumerator prašesimu mokėsi, atsuntė ir 22 dol. „Draugo“ paramai. Nuosirdus acių.

x Žurn. A. Juodvalkis, Chicago, Ill., mūsų garbės prenumeratorius, bendradarbis, visuomenininkas, atsuntė 22 dol. „Draugo“ paramai ir kartu prašė prenumeratą su priedašu: „Daugiau tolerancijos praeičiai ir ryškesnio nusistatymo pavergėjui, nes tauta tebėra engiama“. Žurn. A. Juodvalkį ir toliau laikome garbės sąraše, o už auką ir pastabą tariame acių.

Kr. Donelaičio aukštesniosios mokyklos mokiniai ir mokytojai po Vasario 16-tos minėjimo. 1-je eilėje sėdi: mokyt. D. Polikaitis, E. Novak, J. Polikaitis, D. Bindokienė, Dir. J. Širka, R. Kučienė, D. Sturionienė, A. Brazaitienė, D. Polikaitytė ir A. Polikaitis.

Nuotr. Jono Tamulaičio

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS KR. DONELAIČIO MOKYKLOJE

Kr. Donelaičio pradinė ir aukštesnioji lietuaništinė mokykla iškilmingai atšventė Vasario 16-tos minėjimą. Mokyklos salėje susirinko mokiniai, mokytojai, tėveliai, seneliai, giminės ir svečiai. Mokiniai buvo pasipušę tautiniais drabužiais. Nuotaika buvo linksma.

Vasario 16-tos minėjimą pradėjo JAV ir Lietuvos himnais. Programos pranešėjai, aštuntosios klasės mokiniai, Gražina Daunoravičiūtė ir Adomas Didžbalis pakvietė į sceną mokyklų direktorius Julijū Širką. Direktorius pabrėžė, kad tauta ir lietuvišybė yra kaip upė, kuri turi tekėti. Turime stengtis tautiniais lietuviškosios kultūros darbais ir dirbti už savo tėvų žemės laisvę.

Į sceną buvo pakviestas Chicago Apygardos Lietuvių bendruomenės vicepirmininkas Povilas Norvilas, kuris pasakė prasmingus žodžius ir įteikė mokyklos direktoriui 4,000 dol. Dir. Širka padėkojo už didelę auką Kr. Donelaičio mokykloms.

Jūratė Jankauskaitė, 8 kl. mokinė, kuri gimė ir augo Lietuvoje, gražiai ir jausmingai padėkavo Antano Skirkos eileraštį „Ilgiausio Tavęs, Tėvyne“. Taip pat ir programos pranešėja Gražina Daunoravičiūtė gimė ir savo vaikystę praleido Lietuvoje. Jos abi atvyko į JAV tik prieš ketverius metus.

Sekė mokyt. Reginos Kučienės paruoštas vaidinimas, suvaidintas 8 kl. mokiniais. Veiksmas vyko Kaune. 1918 m. vasario 16 dieną žmonės neturėjo daug informacijos, nes okupacinės valdžios cenzūra sulaukė to ryto laikraščius, ypač „Lietuvos aidą“. Būrelis žmonių išgirdo naują, kad Lietuvos valstybė yra nepriklausoma. Žmonių nuotaika pasidarė optimistiška. Vaidinimą paršė mokyt. D. Bindokienė.

Sekė tautinis šokis Malūnas, kurį sušoko 7 kl. mokiniai, paruošti mokyt. Dalios Polikaitytės. Akordeonu grojo Arūnas Polikaitis. Po to 8 klasės mokinė Edvina Valkiūnaitė paskaitė savo parašytą referatą „Vasario 16-oji seniau ir dabar“. Sekė mokyt. Alicijos Brazaitienės paruoštas vaidelis, suvaidintas 5 kl. mokiniais, „Lietuvė motina“. Vaidelį paršė Irena Banaitienė.

Penktojo skyriaus mokiniai atliko pratimą „Saulutė tekėjo“, kurį gražiai paruošė mokyt. Beatričė Sturionaitė, o akordeonu grojo Lilija Stelmokienė. Sekė mokyt. Danušės Bindokienės parašytas ir paruoštas vaidelis „Lietuviukai mokykloje seniau ir dabar“, suvaidintas 7 kl. mokiniais.

Pradinės mokyklos pirmojo,

antrojo, trečiojo ir ketvirtojo skyrių mokiniai gražiai padainavo „Tindi — rindi — riuška“, „Mano tėvelis buvo kalvelis“ ir „Aš esu lietuvis“. Dainas išmokė dainų mokytojas Audrius Polikaitis. Sekė tautinis šokis Gvataras, kurį šoko 5 klasės mokiniai. Eilėraščių pynę labai gražiai atliko Specialaus skyriaus mokiniai, paruošti mokytojos Ritos Valkiūnienės.

Šeštojo skyriaus mokiniai, paruošti mokyt. Onos Jagėlienės, gražiai pasirodė vaidelyje „Klasės draugų pokalbis apie Vasario 16-tos reikšmę“. Aštuntosios klasės mokiniai pašoko tautinį šokį „Audejėle“. Šeštosios kl. mokiniai, paruošti mokyt. Gražinos Sturionienės, atliko Balio Sruogos vaidinimą „Giesmė apie Gediminą“. Jame buvo vaidinamas Vilniaus įkūrimas ir Gedimino žygiai. Vaidinimas visiems patiko. Vaidintojai buvo apsiėmę tų laikų drabužiais. Mokytojas G. Sturionienė paruošė garsų juostelę su dainomis ir žaidimą. Girdėjosi vilkų kaukimas, girios vėjo ūžimas ir medžiotojų balsai bei dainos.

Antrojo sk. mokiniai pašoko „Suk, suk ratelį“. Mintimis mugsugrįžome į Tautinio šventę, kurios visada nekentriai laukiame.

Programos pabaigai aukštesniosios mokyklos 5-jo ir 6-jo skyrių mokiniai padainavo „Lauk dainą“ ir „Nemumą“. Dainas paruošė mokyt. Darius Polikaitis.

Iškilmingai atšventas Vasario 16-tos minėjimas užbaigė visų dalyvių sudainuota mokyklos daina „Su mokslu į rytojų“.

Adomas Didžbalis, Kr. Donelaičio aukšt. lit. m-las, 8 kl. mokinys

TAUTOS ŠVENTĖ SU JAUNIMU

Normaliai esame įpratę, kad įvairių iškilnių progomis kalbėtojai mus nukelia į savo jaunystę, kuri siekia beveik tūlimą praeičių ir pasakojama mums sunkiai suprantamus dalykus. Gal dėl to ir mūsų salės tuštėja. Klausyti nesudoma, o miegoti nepatogu. Dabar buvo kiek skirtingai, buvo leista pasireikšti ir jaunimui. Vyresnioji karta klausėsi jaunimo. Reikia ir jaunimui sudaryti progas pasirodyti ir veikti.

Jaunimo centro pastangomis vasario 15 dienos vakare kavinėje buvo surengta vakaronė Nepriklausomybės šventei paminėti. Minėjimą pradėjo Jaunimo centro valdybos pirmininkė Salomėja Endrijonienė. Ji paaiškino, kad šiemet minėjimą pravesti yra pavesta Chicago Aukštesniajai lietuaništinėi mokyklai. Po jos vadovavimą perėmė mokytojas (jaunesnės kartos) D. Šaulys. Minėjimas buvo pradėtas 8 kl. mokiniai D. Dirmantui

IŠ ARTI IR TOLI

OK. LIETUVOJE

— Mirė dr. K. Čerbulėnas. Sausio 4 d., sunkios ligos palaužtas, eidamas 74-sius metus, mirė istorijos mokslų daktaras, meno istorikas ir etnografas Klemensas Čerbulėnas.

1941 m. jis baigė Vilniaus universitetą, apgynęs diplominių darbų „Kaimo skrynios Užnemunėje“. Beveik 50 metų K. Čerbulėnas paskyrė menotyrai, sukauptė daugybę medžiagos apie liaudies buitį ir meną. Jis paskelbė daugiau kaip 300 darbų.

— Mirė prof. J. Budzinskis. Sausio 12 d., eidamas 83-sius metus, mirė Vilniaus valstybinio pedagoginio instituto profesorius Juozas Budzinskis — filologas ir pedagogas, kurio įnašas, vystant gimtosios kalbos ir literatūros dėstymo metodikos mokslą, yra plačiai žinomas.

1930 m. jis baigė Kauno universitetą prancūzų kalbos ir literatūros specialybę. 1953 m. jis apgynė disertaciją tema „Rašiniai septynmetėje mokykloje“ (moks. vadovas prof. J. Balčikonis). Parašė vadovėlių, metodikos knygų, daug straipsnių.

— Mirė A. Liobytė-Paskevičienė. Aldona Liobytė-Paskevičienė, rašytoja ir dramų aktorė, mirė 1985 m. rugsėjo 1 dieną. Ji buvo gimusi 1915 m. Vilniuje. Baigė Vytauto Didžiojo gimnaziją Vilniuje ir VDU Kaune. Dirbo Vilniaus dramos teatre aktorė ir nuo 1950 pradėjo reikštis kaip vaikų literatūros rašytoja. Jos kūriniai „Kupriukas muzikantas“ ir kiti buvo pastatyti dramos teatre. Parašė vertingų straipsnių apie Vilniaus krašto praeičių ir Lietuvos kultūros veikėjus.

Rašytoja Jankutė, pagal kurios knygą buvo sudarytas šis vaidinimas, buvo paprašyta pasirodyti.

Po vaidinimo turėjo sekti mokiniai dainos, tačiau paaiškėjo, kad nėra muz. F. Strolio. Belaukiant buvo išgirsta, kad jis, begrįždamas iš bažnyčios, su mašina kažkur įstrigo. Tad buvo nutarta vaisintis. (Vaisis buvo parengtos Jaunimo centro moterų klubo). Besivaišinant atsirado ir F. Strolia. Pasirodo, kad sugedus automobilui, jis buvo įstrigęs ant geležinkelio bėgių. Mokiniais gražiai padainavus kelias dainas („Mes žengiam su saule ir daina“, „Oi neverk, motušėle“, „Pražydo jazminai“ ir „Pajūriais, pamariais“), buvo išdalinoti lapai su dainų tekstais. Mokiniais pabaigus meninę dalį, visi sudarė bendrą chorą. Kiekvienas traukė kaip jam patiko ar kaip sugėbėjo, ir visi buvo patenkinti. Išdavinę visas dainas, patenkinti skirstėsi į namus. Didžioji dalyvių dalis rengėsi dalyvauti sekančią dieną bendrame Vasario 16-tos minėjime.

J. Ž.

Dalis Lietuvių Dailės muziejaus valdybos narių. Iš k. A. Markelis, dr. G. Balukas ir dail. V. Lukas per J. Daugvilos medžio drožinių parodos atidarymą Čiurlionio galerijoje vasario 14 d.

Nuotr. J. Tamulaičio

— Vertingas dokumentas. 1985 m. rudenį Rytų Vokietijos baltistas profesorius G. Dominas Vakarų Berlyno „Prūsijos kultūros archyve“ surado dokumentą, vertingą papildant visus ligiolinius Liudviko Rėzos gyvenimo ir kūrybos tyrinėjimus. Tai išsamus asmeninės bibliotekos aprašas, atskleidžiantis K. Donelaičio „Metų“ pirmojo leidėjo interesus, ieškojimą ir darbų kryptį. Dokumentas datuotas 1841 metų gegužės 24 dieną.

— Atbėgo kiškiai. Praėjusių metų pabaigoje iš Ukrainos į Lietuvą atvežta 40 laukinių triušiu. Medžiotojai jau seniai puoselėja mintį šiuos žvėlius žvėrelius aklimatizuoti mūsų krašte, jais pagausinti medžiojamąją fauną. Triušiai įkurdinti Alytaus ir Kauno medžioklės ir žūklės ūkiuose.

— Naujos rūšys vaisvandenių. Alytaus vynu ir šampano kombinato vaisvandenių cechas ateityje pradės gaminti „Svają“ — skanų ir vitaminingą gėrimą su koncentruotomis morkų sultimis, sodos vandeniu, „Fiesta“ — gėrimą su natūraliomis vaisių sultimis ir daug kitų naujų vaisvandenių.

— Kinematografinių sąjungos planumas. Sausio mėn. Vilniuje įvyko Lietuvos kinematografinių sąjungos valdybos plenumas. Jame apsparstyta aktualios kino dokumentinių problemos. Pranešimus padarė kino kritikai S. Valiulis ir L. Tapinas. Nauji, dideli reikalavimai išskirti mokslo populiarinimo, mokomųjų ir užsakovų filmų kūrėjams.

— Ateizmo patarėjas. Neseniai iš spaudos išėjo knyga „Ateizmas, religija ir ideologinė kova“. Ją išleido „Mintis“ leidykla, sudarė Bronius Deksnys. Jis analizuoja ateizmo plitimą Lietuvoje. — Leidinys — geras patarėjas propagandistams, — sako Jonas Vainauskas.

— Vilniuje, Meno darbuotojų rūmuose, įvyko Lietuvos architektų sąjungos dešimties suvažiavimas. Į jį buvo susirinkę architektai, kitų kūrybinių organizacijų atstovai, statybininkai, vadovaujantys ministrijų ir žinybų darbuotojai. Pranešimą apie Architektų sąjungos veiklą 1980-1985 m. padarė valdybos pirmininkas A. Rasteika.

— Lvovo (Ukraina) paveikslų galerijoje atidaryta Lietuvos nusipelnusio meno veikėjo Aloyzo Stasiulevičiaus tapybos darbų paroda. Eksponuojama per aštuonias dešimt kūrinių, plėtojanciu senoji ir naujoji Vilniaus tema.

— Kauno žiūrovai išvydo naują Muzikinio teatro premjerą — Ejeno d'Albero operą „Slėnis“. Pastatymo autoriai — S. Domarkas ir S. Čepinskas, Kauno dramos teatro vyr. režisierius J. Vaitkus ir dailininkas V. Kalinauskas.

— Joniškių pakrastyje, prie plento, vedančio į Žemėlį, penkis hektarus užimančiame plote statomas 450 vietų vidurinės profesinės mokyklos kompleksas. Jis susikurs tytas ir mokomąją, gyvenamąją ir sporto zonas. Viso komplekso samatinė vertė per 5,5 milijono rublių.

— Kęstutis Ivinskis, a.a. prof. Zenono ir Paulinos Ivinskių sūnus, baigė geriausiais pažymiais matematiką. Dabar gavo stipendiją iš Max Planck instituto matematikos doktoratui.

K. Ivinskis yra veiklus lietuviško jaunimo Vokietijoje vadovas.